

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Responsa De Ivre Canonico Præsertim Novissimo

Zype, Frans van den
Antverpiæ, M. DC. XLV.

De appellationibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73071](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73071)

irritum in rigore. quamuis timora-
ta conscientia fuerit obedire in
punctis, in quibus iurisdictione
non carebat Ordinarius. cum &
piarum metium sit timere culpam,
vbi culpa non est: & semper tri-
buere honorem, cui quomodo-
cumque debeat honor.

De Appellationibus.

RESPONSVM I.

*Ordinarius quadam in re-
gulares statuit, & executus
est, qua à iure permittuntur
non obstante appellatione, &
exemptione; quadam non sic
permittuntur: quodnam erit
officium superioris in huius-
modi contentione?*

^{1.} ^{2.} ^{3.}
S¹pponamus executionem diui-
duam decreti diuersa capitula
continentis: iurisdictionem in re-
gulares hinc in solidum afferi, inde
ex parte negari: officium erit etiam
Iudicis, ad quem causa ex prouoca-
tione delata sit, distinguere, &
cuique suum tribuere, vt leges &
canones prescripserunt. *c. Rainutius.
c. Rainaldus. X. de testam.* regula est,
vt lite pendente nihil innouetur.
secundū distinctiones tamen c.
cum persona: *de priu. in o. in fin.* atq;
adeo dum litigatur de decretis, or-
dinationibus, & statutis, à quibus
appellatum est. sic enim *in c. dilectus.
X. de rel. dom.* vbi Episcopi Abbatem
suspendētis, seu monasterium in-
terdicentis, sententia nullā decla-
rantur: si vel ante appellatū fuerat,
vel monasteriū probaretur exem-
ptum; etiam si Abbas obedientiam
repromississet: desuper non tantum
monasterium, sed & abbatem pro-
mittentem absolueno. multi sunt
tamē casus vbi nec exemptio, nec

appellatio executionē remoretur.
iure ergo distinxerit Iudex in quibus
attentatorum reuocandorum
regula; in quibus exceptio erit ad-
mittenda. multa sunt in hanc rem
iuris loca. *c. ad presentiam. c. constitu-
tus. c. significauit cum pluribus aliis de ap-
pell. c. signific. de noui oper. nunciat. c. ve-
nientes. de iur. iur. c. 1. vt lite pendente. in
6. c. exhibita de iudic. & omnium in-
star sit c. non solum de appell. in 6.*

Igitur attentata post appellatio-
nem irritat, seu irrita declarat ante
omnia Iudex appellationis, ex cō-
muni regula. vbi porro leges aut ca-
nones appellari vetant, sed execu-
tionem indulgēt, non obstante ap-
pellatione; non ante omnia irritat;
sed demū per definitiuam; per ex-
ceptionē à regula. sub exceptione
sunt, quæ ad disciplinam regularē,
vtiq; ex visitatione, atque ad clau-
suram pertinent; atq; alia passim ex
veteribus canonibus, Conc. Trid. &
Gregorij XV. constitutione *inscrui-
tabili.* vbi ille Pontifex non obstante
exemptione Ordinariis tribuit iurisdictionem
in casibus ibi expres-
sis, etiam antè non concessis.

Non addit autem Gregorius XV,
an remota appellatione de aliis ibi
expressis statuere, & exequi pos-
sint: relinquit ergo id iuri cōmuni:
ex materia igitur id sumendum, &
procedēdiforma, materia: vt quoad
cōfessorum approbationes, & præ-
dicationes decreta non obstante ap-
pellatione procedant. *Trid. s. c. 2. s.
24. c. 4.* correctiones excessuum ad-
uersus regulam. *c. 3. X. de app. c. irre-
fragabili. X. de off. ord.* ex forma, vt si
visitando notarint delicta, circa a-
lia in d. Gregoriana expressa, non
obstante appellatione exequantur,
illud enim est priuilegium visita-
tionis, & correctionis morum. *Conc.
Trid. s. 13. c. 13. v. 1. s. 22. c. 1. s. 24. c. 10. s.
14. c. 4.* si compilato processu seu
extra visitationem, & de non noto-
riis cognoscatur; nō idem obtinet.
*Sanctio pragmatica Clementis V. II. an.
1600 art. 9. relata apud Quarantam in
summa verb. Archiepiscopi. auctoritas.*

R E S.

RESPONSVM II.

An sententia reuocatoria attentatorum appellacione, aut inhibitione suspendatur?

1.
Non suspenditur.

Non dari ab ea appellacionem late docet citatis numerosè authoribus Salgado *de reg. protest. p. 2. c. 12.* vbi *mox in princip.* affirmat à sententia lata pro reuocatione attentatorum appellacioni minimè, inquit *deferendum fore, nec vim facere, si appellacioni emissa à sententia lata pro reuocatione attentatorum non detulerit.* cum à iure non cogatur deferre. imò sententiam suam *absque metu,* inquit, *et reatu attentati possit ad effectum et actualem executionem trahere.* & sanè tum leges in attentatorum reuocatione iis verbis vtuntur, quæ non tantum pronuntiant; sed magis exequendi sensum præferunt. *c. non solum in verb. mulatenuis inquietes, in eum statum reducias: & c. significauit. x. eod. verb. reuocato in irritum. c. significanti. x. de non. oper. nunciat. c. venientes. x. de iur. iurand. in verb. restitutiis. c. 1. vt lite pend. in 6. verb. attentata. ipso iure non subsistant. & exhibit. x. de iudic.*

2.
Ratio anti-
qui iuris:

Et ratio legum canonumque suffragatur. quòd is qui illis contemptis lite & appellacione pendente vetatibus quidpiam innouari; innouat tamen; & si Iudex sit, tamen contra præscripta iuris quid exequens, vim facere, ac spoliū committere intelligatur. *c. conque- rent. x. de restitut. spoliat.* spoliatus autem audiri non debeat, quamdiu spoliatus re ipsa non est restitutus. *c. fin. x. de ord. cognit. c. 2. de restitut. spol.* comparant etiam passim Doctores eū, cui audientia denegatur, cum eo, cui appellare non liceat: quos citat Salgado *vbi sup. n. 6.* vt cui illa denegatur, appellatio non sit permissa, & propter hanc rationem d. c. non solum à regula reuo-

catoria attentatorum ante omnia excipit causas, in quibus iura permittunt fieri executionem, non obstante appellacione, quia is Iudicem ad quem contempere non censetur, aut iniuriam facere, qui iure suo vtitur: neq; attentare, aut attentatorum poenam mereri, quia quod iure permittente fit, culpa & poena caret.

Excipit secundo d. c. non solum, vt non ante omnia, sed sub certo modo & forma reuocari debeat attentata post appellacionem ab interlocutoria tantum, quod non ubique satis obseruatur, qui appellacionem à reuocatoria attentatorum concedunt, quos non satis potest figere dicit Salgado, sed trepidos, & timidos fluctare.

Porro post Concilium Tridentinum minus controuerti possunt, cum illud iam appellari vetet, nisi à definitiua, seu illius vim habente, aut per illam irreparabili, *24. c. 1. reuocatoria* autem attentatorum, non definit negotium aut causam principalem; nec illius vim habet, vel per definitiuam irreparabilis est: sed momentanea tantum est, ad cõpensandum Iudicis ad quem, contempum interim, dum de causa principali cognoscetur; cuius definitio redintegrationem, aut stabilimentum eius, quod iure congruet, factura est, sicut spoliatus ante omnia restituitur, quamuis postea aduersus illum pronuntietur pro iure aut dominio spoliatus cui res denuò per definitiuam restituitur, & propterea dari à reuocatoria attentatorum non debet appellatio, cum prohibita sit illa ab interlocutoria, quod argumentum etiam Salgado *n. 16. vrget, & consue-* quenter quod in iuris locis nullibi mentio fit appellacionis, cum de attentatis reuocandis agitur, quibus plura consequenter ad sex. vi. que causas connectit, inter quales primam hanc *n. 6.* quod expressè decisum sit, quod à sententia demolitionis noui operis attentati non

non admittitur appellatio. l. 1. §. sed. D. de nou. oper. nuntiat. quod & iure canonico decisum est in ecclesia etiam demolienda, ob odium attentati. c. 1. 2. 3. 4. X. de nou. oper. nuntiat. quia melior est obedientia quam victima: adeoque vel ecclesia ad victimam edificatio. addit denique Salgado n. 25. probari etiam prohibitam appellationem à reuocatoria attentatorum ex specialissimis priuilegijs aduersus attentata, & pœnis attentantium. eaque in re etiam Couuar. pract. quest. c. 23. n. 4. hęc reuocatio, inquit, attentatorum fieri debet, etiamsi appellanti obijciatur notorius defectus iuris in principali causa. etiam in causa que super ecclesiastico beneficio tractatur. textus optimus in c. si constitit. de accus. ubi plura citat. & facit etiam d. c. non solū in verb. licet causa non fuerit vera.

Litigatur hic de reuocandis attentatis, eoque magis impediendis in futurum. queruntur qui attentarunt, eorum appellationem & iudicis ad quem inhibitionem, suas vires non hic inuenire: meminisse debebant edicti, quod quisque iuris in alterum statuit, vt ipse eodem iure vtatur. quod summam habet, siue iusta cuiuscumque indignatione, aequitate. quis enim aspernabitur idem ius sibi dici, quod ipse alijs dixit, vel dici fecerit? aut quis iustissimam illam, & à natura profectam rationis legem deprecari iuste potest? ita Cicero in ep. 1. ad Q. fratrem. c. 1. d. 1. c. dilect. X. de maiorit. & obediē. in verb. cum non deceat alijs fecisse, quod ab alio fieri tibi nolles. adeoque in c. constitutus. 23. X. de appel. non auditur, qui queritur appellationi suæ non esse delatum, si ipse, inquit, appellationi prius facta non detulit. vt quamuis permissum hic esset appellare; tamen, quia ipsi attentantes iam appellationi non detulerunt, queri iure vel audiri non possent.

Porro omisso illius edicti iure (quod quam maximè conceptum est in eos, qui magistratum gesserunt, & nouo iure sunt vsi; adeoq;

prælatos ius dicentes imprimis completitur) quoniam hic agitur de attentatis, ex iuris & rescripti formula in primis & ante omnia reuocandis, eaque sub distinctione d. c. non solum reuocata sunt; iura hic locum negant appellationi, preferunt cum d. sententiæ adiecta sit clausula sine praiudicio cause principalis. vt tam ex formula verborum, quam natura sui interlocutoria, vim definitiuæ non habens; sed semper reparabilis. obtineatque adeo hic decretum Concilij Trid. s. 24. c. 20. vetantis ne appellationes per superiores quoscumque recipiantur; neue eorum concessio recusetur, aut inhibito fiat, nisi à definitiuâ, vel à definitiuâ vim habente, & cuius grauamen à definitiuâ reparari nequeat. ita Concilium, & Sanctio pragmatica Clementis VIII. relata à Quaranta in summa v. Archiep. auctor. A. Riccio prax. appell. d. c. 504. vetat appellationes vnquam recipi, nisi per publica documenta, quæ realiter exhibeantur, prius constet talem esse sententiâ, à qua Concilium permittat appellari. & ar. 6. in casibus permissis, inhibitiones, inquit, post appellationem, sic vt premititur receptam, non concedantur, nisi cum inscriptione tenoris sententiæ, aut decreti definitiuæ; aut vim definitiuam habentis, vel damnum per definitiuam irreparabile continentis. alias inhibitiones aut processus, & in de secuta quæcumque sint ipso iure nulla, eisque impune non parere liceat.

Rectè ergo hic, & ex permissu apostolico, & œcumenici Concilij appellationi non est delatum; inhibitioni non paritū. resistente etiã regula 37. Cancellariæ; cū clausula irritante delegationes secus factas.

Edque magis, quod delegatio inhibentis processit à Sede Apostolica: Legati autem, magisq; Inter-Nuntij, officio generali per rescriptum speciale derogatum censetur. c. studuisti. X. de off. legat. & de legatus, alijs maior, vices Apostolicas gerens, c. super. X. de off. deleg.

5.
Clausula non praiudicij decretum expressius reparabile facit, ut app. nō suspendatur secundum Concilium Trid.

6.
Et sanctio nem Clem. VIII.

7.
Reg. 37. Canc.

8.
Quam Nuntij & Inter-Nuntij obseruare & Trid. tenentur.

G

VI

vt aliter delegandi facultatē prae-
tendens exhibere debeat diplo-
ma. *c. cum in iure. X. de off. deleg. l. vnic. C. de mand. princip. & licet*
aliqui Nuntij habuerint facultatē
delegandi; etiam cum appellatum
esset a delegato Apostolico (quod
quidam Romae consulti huic ne-
gant fuisse concessum Internun-
tio) nunquam tamen aduersus d.
regulam 37. Cancellariae, aut
Concilij Trid. decreta, sed imò
semper mandatis inserta fuit pro-
hibitio derogandi vltatenus Con-
cilio Trid. eoque, sine mandato
speciali, nihil hic Inter-Nuntius
secus potuit facere. *d. c. studuisti.*
& si mandata non seruet, supra
iurisdictionem ius dicenti impu-
nè non paretur. *l. fin. D. de iurisdic. om. iud.* atque posset delegatus à
Sede Apostolica, etiam per cen-
suras iurisdictionem suam, aduer-
sus resistentes tueri. *c. significasti. X. de off. deleg. etiam potestates, quae
minis, ac terroribus conuenientes
silire compellunt. c. r. X. eod.*

neque Con-
cil. Trid.
posset de-
rogare.

RESPONSVM III.

*An Iudex non obstante ap-
pellatione & inhibitione
progredi possit, qui pronun-
ciauit super reuocatione at-
tentatorum: an superior
causam principalem pe-
nes se retinere; saltem al-
legata nullitate?*

Hodie vt
causa ad
superiores
non deuol-
uatur per
appellatio-
nem ab in-
terlocutoria,
vt est re-
uocatoria
attentato-
rum.

Non deuoluitur hodie nego-
tium principale, si ab aliquo
articulo per definitiuam reparabi-
li appelletur. quia ea hodie recipi
appellatio vetatur. *Trid. s. 24. c. 20.*
non ergo obstat *c. dilectus. 55. X. de appell.* eatenus correctum, iudici
ad vltiora procedenti, cum
pronunciauit super reuocatione
attentatorum. praeterquam quod
ibi totius causae iurisdictione con-
trouertebatur, eamque secum

trahebat appellatio; vt negotium
principale cum accessorijs ad Pon-
tificè omnino fuerit deuolutum.
Imò in *c. vt debius. 59. X. de ap-
pel. remanere* debet causa princi-
palis apud Iudicem, qui tulit in-
terlocutoriam, nisi haec reuocetur.
atque hodie per Conc. Trid.
s. 24. c. 20. à mera interlocutoria
appellare non licet igitur non ante
definitiuam ab eo potest princi-
palis cognitio auferri. vt hodie
perperam allegetur *c. non solum de appell. in. 6.* quod appellatio-
nibus & inhibitionibus deferendum
sit; *c. si à iudice. de app. in. 6.* quod
per appellationem ab aliqua Iudi-
cis interlocutoria sit eius suspensa
iurisdictione; aliaque id genus
iuris loca, utpote correctae nisi
interlocutoria vim habeat definiti-
uam, aut grauenam coram
per definitiuam irreparabile. *d. c. 20. s. 24. Trid.* Neque in contra-
rium facit, quod ab interlocuto-
ria appellari possit, quando depro-
henditur nullitas, & excessus Iu-
dicis à quo, etiam post Concilium
Trid. Barbosa. in remiss. ad Com. Trid. s. 24. c. 10. etiam in causis alijs
priuilegiatis, & natura sua inap-
pellabilibus. vt quando, iustificata
coram superiore appellatione ex
actis authenticis, inhibito fuerit
concessa; vt eo casu sit obtempe-
randum: sed Barbosa nec his ver-
bis vtitur, nec ea generalitate sed
tantum in casu *c. 10. s. 24. vbi de
visitatione, & correctione mo-
rum agitur; & visa sunt acta, &
processus legitime ad superius tri-
bunal delatus; adeoque ibi compila-
to processu iudiciali, non per
modum ordinarium visitationis a-
ctū fuerat in casu Barbosa. quem
sepius est responsum non gaudere
priuilegio visitationis, verba sunt
haec; *Doctores statim citandi dicunt quod
procedit* (verf. nec in his vbi de vi-
sitatione &c. *d. c. 10.*) *quando iu-
dex superior non iustificata appella-
tione, nec visis actis processus, in-
feriori inhibere conueniat: sed si**

sed si postquam appellatio iustificata fuerat ex processu iam ad tribunal appellacionis delato inhibicio concessa fuerit, eris obtemperanda; nec poterit inferior Iudex ad executionem sua sententia procedere. aliter siquidem superiorum Iudicum auctoritas & potestas non vulgarem iacturam pateretur, dareturq; causa inferioribus Iudicibus, ut pro libitu iudicarent, & auxilium appellacionis multis causis nihil proficeret, aliaque incommoda multa sequerentur, qua à mente S. Concilij aliena sunt.

Sed neque sic loquitur Concilium d. c. 10. sed imò excludit expressè, vniuersaliterque appellacionem: in verbis nec vlla inhibicio. & quod secus augurantur aliqui de mente Concilij; non ad illos, sed ad S. Sedem, seu S. Congregationem Conc. Trid. Interp. Pius IV. per bullam confirmatoriam d. Concilij voluit pertinere. Clemens ergo VIII. in pragmat. sanctione relata apud Quarant. in sum. v. Archiep. auctor. & A. Ricc. in prax. appell. dec. 504. mentem Concilij ita explicat; In causis visitationis aut correctionis morum, quoad effectum deuolutiuum tantum, admittantur appellaciones nisi de grauamine per definitiuam irreparabili agatur: vel cum visitator citata parte, & adhibita cause cognitione iudicialiter procedit, tunc enim appellacioni locus erit; etiam quoad effectum suspensiuum. vide quam longè hæc abint ab illa doctrina, quam genuinæ aliqui supponere conantur. & causa nimis generaliter assumpta, si foret admittenda; omnino euerteret verba, rationem, ac mentem Concilij. in d. c. 10. & 20. f. 24. quum rursus explicat alius articulus eiusdem sanctionis his verbis, inhibiciones post appellacionem, sicut premitiuntur receptam, non concedantur, nisi cum inscriptione tenoris sententia, aut decreti definitiui, aut vim definitiui habentis, vel damnum per definitiuam irreparabile continens: alias (nota) inhibiciones & processus, & inde secun-

ta quacumque sint ipso iure nulla; eisque (iterum nota) impune non parere liceat. hæc mens Concilij est; hæc sanctionis: hæc permittit quicquid fecit delegatus, non deferendo appellacioni à merè interlocutoria sententia, nec inhibitioni parendo, quamuis geminatae. neque enim iteratio rei iure prohibita vires subministrat, quod si Internuntio delegare non licuit, nec inhibere; vtique nec ab eo delegatus delegatione vtique; vel inhibere potuit. c. dilectus. ver. iura quia. de temp. ord. adeoque irrita sunt omnia tam ab eo delegato, quam delegante acta: vt ne appellandi quidem necessitas victis aduersus eas sententias imponatur. ita l. vnic. C. qui pro iurisdictione Iudices dare, dariue possint. & consonat l. 1. & 2. C. de apparit. prefect. ann. lib. 12. quia à potestate delegantis regulari debet potestas delegati, & executoris. gloss. in c. Iudex de off. delegati in 6. verb. proponatur. c. nemo plus iuris. de reg. iur. in 6.

His conformis est altera ratio, quod sententia reuocatoria attentatorum insertam habeat expressam hanc clausulam; sine preiudicio causa principalis attentata reuocamus &c. Nec verò ea est factio sua contraria, quod nimium sit grauamen, & nulla sit maior iniustitia, quam nullitas; & mandati excessus præstet iustissimam causam appellandi; sed iniquissimum est hoc argumentum. quia ex eo damnare oporteret summam iniustitiæ Clementis VIII. constitutionem incip. litium, quæ tollit omnes nullitates, quantumvis maxime exactis elucens: excepto dumtaxat citationis, mandati, & iurisdictionis defectu. Contrarietas autem clausula seu protestatio factio sua contraria dici nequit, aut grauamen continere; nisi eodem crimine obstringamus ius ipsum, quod passim de attentatis ante omnia reuocandis disponit: & singulatum c.

Concilium
Trib. gene-
raliter lo-
quatur.

4. Explicatus
infectio
Clem.
VIII. & in
libiciones
& processus
mittat, &
impune nõ
parere per-
mittit.

5. Vt ne ap-
pellare qui-
dem oportet.

6. Reuocato-
ria attentato-
rum ma-
gis hic fit
merè inter-
locutoria
per insertam
clausulam non
preiudicij.

cum causa X. de off. deleg. in verb. restitui faciat; audientes postmodum quidquid fuerit questionis. explicat ergo hæc protestatio intantum ius partium permanere; quamvis attentata in statum pristinum esse reponenda declarat. Quinam hic irreparabile quippiam per definitivam; stante illa clausula sententiæ interprete, concipere quispiam potest? ut decreto Concilij Trid. s. 24. c. 20. & sanctioni pragmaticæ Clementis VIII. locus queat denegari? alioquin abrogamus omnes leges, & canones de restitutione spoliatorum, & interdicit latos; ac omnia denique iudicia possessoria.

Conformiter rursus iis, quæ proximo Resp. dicta sunt, negatur Inter-nuntios habere potestatem derogandi decretis Concilij Trid. delegandi, atque inhibendi contra c. 20. s. 24. d. pragmaticam sanctionem Clementis VIII. aut reg. 37. Cancell.

7.
An Sanctio
& Reg. 37.
Cancell.
Rom. super
delegatio-
nibus extra
Rom. Cur-
riam obti-
neant?

Roman. Quod enim quidam d. Regulam aiunt extra Curiam Romanam non servari; quasi testibus Alphonso glossatore, & Chokier ad d. reg. Id faciunt perperam. Chokier enim contrarium dicit: Alphonso autem scripsit ante Concilium Trid. quamquam & Legati & Nuntij iure Curia Romanæ vti debeant; non æquè curia aliæ archiepiscopales, metropolitanae, aut patriarchales; vbi Tridentinum eorum stylo non aduerfaretur. Chokier autem ad verba Alphonso extra Curiam ita habet; *hodie ex dispositione Concilij Trid. s. 24. c. 20. in recipiendâ appellatione ab interlocutoria ius civile nunc, ut diximus, sequendum est.*

8.
An in de-
cretis nul-
lis an tan-
tum ini-
quis?

Aiunt rursus Concilium Trid. locum non habere in decretis ipso iure nullis; sed iniustis dumtaxat, novum sanè glossema. sed vbi admittum à S. Congregatione Concilij Interpretum? vbi illud indistinctè loquitur, & nulla lex aut ratio permittit distinguere. in iniustitia concilium, inquit, & clementi-

na vetant quidem appellationes admitti, delegationes aut inhibitiones fieri, nisi à definitiva, decreto vim definitivæ habente, aut à gravamine per definitivam irreparabili; iubentque non obstantibus quibuscumque ad ulteriora procedere; sed agunt de decretis, ut dictum est, iniustis; non de nullis. Verùm id cum admittent S. Concilij Interpretes, nos ponè sequemur. interim inhærebimus verbis indistinctis Concilij; & illius rationi, quam præmittit; ut quàm primum lites terminentur, quæ tam obtinet in excludendis nullitatibus in reparabilibus, quàm iniustis decretis. quinimò d. Sanctio Clem. VIII. 1600. ad tollendâ. s. c. s. c. s. c. s. c. absolutio etiam in casibus nullitatum disponit, in iisque Concilium obtinere reipla ostendit. sed & Clemens VIII. omnes supsulit, præter tres, ut sapius est dictum, & statuta provinciæ Mechlinienis nullitates sine causâ iniquitate à iudiciis volunt excludi. *Tit. de app. s. d.* quæ per anticipationem iusserat servuari Concilium Provinciale Mechlin. à Sede Apostol. probatum. r. 25. c. 3. *Iniqua*, inquit D. Bernardus, *de Consid. l. 3. c. 4. omnis appellatio, ad quam (non nullitas) sed iniustitia inopia non cœgit.*

Quare nec hic quadrat, quod aiunt; quod inhibito, siue iusta siue iniusta timenda sit, & inducat attentatum. *l. 2. s. 1. D. de iur. oper. nunciat. c. significant. X. de app. Rota decis. 306. in antiquis, Vestrius in sua prax. l. 8. r. 4. n. 10. d. c. non solum, & c.* plures alij canones, scribenteque, siquæ observanda ob reverentiam iudicij superiori debitam; & prober Lancelorus d. attentatis p. 2. c. 11. *ampliat. r. r. quasi per totam*, & ita de stylo servetur: ne aliàs iudices sub prætextu iniustæ inhibitionis eas contemnant; & pars gravata interim dum de iustitia inhibitionis, vel iniustitia disputatur) multis laboribus & expensis fatigetur: quandoquidem omnia hæc generalia in

in antiquis canonibus fundentur: Concilium autem Tridentinum .dc.20. & Reg. 37. c. noll. & d. Sanctio. tam appellaciones recipi, & inhibitiones fieri vetant, quàm impu- nè non parere permittunt, cum de- fit iurisdicção in delegante, quæ excedere nõ potest terminos man- dati Concilio non derogandi; iif- demque circumfcribitur, & in de- legato facultas inhibendi. Lancell. p. 2. c. 2. n. 7. & 201. & ibi citati.

RESPONSVM II.

De Apostolis.

SANCTIO pragmatica Clementis VIII super controuersis iurisdic- tionalibus vetat appellaciones recipi, nisi per publicum instru- mentum confectas esse interposi- tas, & prosecutas. prosecutionis prima pars est apostolorum peti- tio. eamque aded exigunt statuta prouinc. Mechl. de appell. art. 1. & Iudicis responfionem. & ait Boer. decif. 256. n. 1. abhorre- re à stylo Romano rescriptum dari, vbi illi non sunt petiti & merito. Iudex enim, à quo prouocatum est indicare potest quod genus causæ agatur; an in ea sit locus appellationi, an non; quo sine apostolorum necessitas est in- uenta. l. vnic. D. de libell. dimissoris. l. 6. §. super his. §. Apostolos. l. Iudicibus. C. eod. Sic in actis Apostolorum c. 25. Festus de Paulo, appellansem ad Cæsarem, se mittere dicit: & quærit quid sibi scribendum sit: additque: *sine ra- tione enim mihi videtur mittere vincitum & causas eius non significare.* & sic in- sinuat l. 1. C. de exhib. & transmitt. reis. nam Appellantes, vt ait D. Bernar- dus l. 3. de Confid. c. 4. sapè appellansem, non quia grauantur, sed vt grauent. ideo- que odiosa sunt appellaciones: & circa eas decreta à superioribus ri- gidè obseruanda, quia, vt idem D. Bernardus, ipsum appellasse iniquum est; iniquè appellansem impu- ne transire

(non tantum fauorabiliter recipi) iniquarum appellacionum fomes. iniqua autem omnis appellatio; ad quam (non tricarum gratia sed) iustitie (hæc causam spectat, non formulas) ino- pia non cogit. dispelleret ille omnia illa nullitatem atque cupia, eoque sta- turum est vt apostolos petere ne- gligens, censetur appellationi re- nuntiare, ac eam deserere. c. ab eo. de appell. in 6. clem. quamuis. cod. vt in- terim valeat processus iudicis a quo gl. in d. c. ab eo v. constant. & in c. cord. v. exhib. cod. in 6. & vt tamen sufficiat apostolos petere intra triginta dies. d. c. ab eo. d. clem. quam- uis.

Neque hæc præsumptio cedit veritati præsumitur, inquit, appella- tioni sue renuntiasse appellans, etiam si vadat, aut mittat ad appellationem hu- iusmodi prosequendam. vt præsum- ptio hæc sit in pœnam; ac iu- ris & de iure; non admittens pro- bationem contrariam. Non istuat hic refugium ad Francos, vbi scri- ptores negant seruari apostolorum petitionem de cõsuetudine regni: quin & Imperij, imò & Belgij in tribunalibus secularibus; sed Cele- stini III. in curiis Ecclesiasticis non seculares cõsuetudines, sed cano- nes iubet seruari c. quod clerici. X. de for. comp. canones autem, vt & leges Romanæ apostolos exigunt; vt & praxis Ecclesiastica: Statuta cur. Ecclef. Mechlin. tit. de appell. art. 1. quin & d. sanctio si quid in curias Ecclesiasticas irrepsisset, decreto suo extinxisset, pridem recepta per d. statuta. sed & appellantes si co- ram Iudice priori comparent, eo ipso renuntiant appellationi. c. gra- tum. de off. deleg. c. sollicitudinem. X. de appell. & quamuis hic id fecerit tan- tum procurator; & mandatum il- lius cõextensum negetur, vt iuris- dictionem prorogare possit: c. cum olim. X. de off. de eg. tamen ibi procurator ad alia non erat con- stitutus, tam de facto, vt narra- tur in supplemento, quàm de iure: cum mandatum non extendatur

1. Apostolos negligens appellationi renuntiare præsumitur.

3. Vt neque probatio contraria admittatur.

4. Neque ob- stet praxis civilium tribuna- lium.

5. Renunciat enim qui post appel- latio- em comparet coram iudi- ce à quo.

6. quamuis per procu- ratorem tantum sine speciali mandato.

1. Perendi, probandi per instru- mentum, & concedi aliter rescriptu- ma debet.

extra causam, in qua datum est: & quæ procurator ibi egerat, omnino erant diuersa à causa: at hic nulla de re fuit actum, nisi quæ rescripto contineatur. eoque procurator post appellationem comparens renunciaffe, & principali, tanquam dominus litis, præiudicasse censendus est.

RESPONSVM IV.

An appellanti quasi pro sua defensione apologeticum vulgare liceat?

1. Appellatio licita non facit licitum conuicium Iudici dictum.

2. Defensio licita exigit moderamē.

3. Appellans an possit vulgo edere suas causas?

Quamquam appellationis beneficium natura æquitas, atque causarum necessitas introduxerit; ideoque nec oporteat Iudicem existimare per illam sibi irrogari iniuriam; l. 20. C. de appell. neque appellantem debeat afflictio vlla, aut detentionis iniuriare custodia. c. appellan-tem. 2. q. 6. Iudici tamen ab Appellan-tribus conuicium fieri non oportet: alioquin notantur infamia. l. 24. D. de iniur. l. 3. C. de appellat. quoniam et si naturali lege permissum sit, vt vim atque iniuriam propulsemus: l. 3. D. de iust. & iur. non tamen sine moderamine inculpatae tutelæ. l. 1. C. vnde vi. atque adeo, quamuis, qui propter violentiam Iudicis appellare coram illo non audet; de eo possit publicè contestari: l. 2. C. de his qui per metum Iudicis. l. 7. D. de appell. id est coram testibus: vt ibidem glossa & qua citat. non tamen mox licitum est libellos vulgare. & vix est, quin in famosorum vitium cadant. l. 5. §. si quis libellum. D. de iniur. l. 15. §. ait prætor. vers. hac autem. D. eod. in verb. conscribat, proponat, ve leantet aliquid, quod pudorem alicuius ledat. præsertim carminibus quasi monstra herculea inuadentibus. l. lex Cornel. §. si quis librum. D. de iniur. & fam. citra ne-

cessitatē moderaminis inculpatae tutelæ. d. l. 1. C. vnde vi. vt etiam si non condemnetur iniuriarum, qui nocentem infamauit, quia peccata nocentium nota esse expedit. l. 8. D. de iniur. non tamen aliter fides veri eum excuset, quam si non conuicij cõsilio id fecisse se probet. l. 1. C. de iniur. adeoque id fecerit apud Iudicem, seu aliàs legitimè: nulla tenus autem per libellum quomodocumque famosum gloss. in d. l. 8. verb. infamauit, per leg. vnic. C. de famo- sis libell. vt nec excusetur quidem, qui libello vel Principi dato fa- mam alienam infectatus fuerit. d. l. 15. §. si quis libello D. de iniur. hanc si quis salutis, inquit d. lex vnic. publica custodiam gerit: nomen suum profectus, & que per famosum libellum persequen- da punitur, ore proprio edicat: ut et absque vlla trepidatione accedat: sicut quidem, quod si adfertionibus suis veri- des fuerit opulenta, laudem maximam, & pramium à nostra clementia con- querit: si vero minimè hac vera osten- derit; capitali pena plectetur. huius- modi autem libellus alterius opinionem non ledat. vbi inculcantur requiæ, & salus publica, & accessio ad Prin- cipem, non vulgum: & probatio; & ab alienæ existimationis lesione abstinentia, nec Magistratibus qui- dem licet aliquid iniuriosè facere; quin si vel vt priuati, vel fiducia Magistratus fecerint, teneantur. l. 32. D. de iniur.

Sed & prætor requirit, ne quis etiam iniuriã passus, vagetur cum discrimine alienæ existimationis: sed designet, & certum specialiter dicat, quid iniuriæ factum sit. præ- tor. D. de iniur.

Quin, et si aduersus patronum iniuriarum actio non detur libe- to, notabiliter tamen excipitur, in tam- libertæ conuicium dictum sit im- pudicum. l. non solum. §. 1. vers. q. autem. D. de iniur.

Quod eo magis aggrauatur si pu- lam & vulgò dictum sit. cum et- iam si in theatro, vel foro quis ce- dit, & vulnerat, quamquam non atro-

atrociter, atrocem tamen iniuriam faciat. *l. sed est. vers. sed est. de iniur.*

Denique Prætor omne id vindicaturum se addicit; quod conuicium aduersus bonos mores factum erit. *Litem apud Labconem. s. r. D. de iniur. ubi id Vlpianus latè examinat, quid aduersus bonos mores dictum factumque sit: & sic accipiendum ait, non eius qui fecit, sed*

generaliter aduersus bonos mores huius ciuitatis: atque aded aduersus bonos mores harum regionum.

Quæ omnia si conferantur cum apologeticis quibusdam nuperis, facile liquet eos in canones legesque impingere: & in huiusmodi scriptorum arena malum per reciprocam contentionem, nimium excrefcere in maledicentiam euidentem.

LIBER TERTIVS

De vita & honestate Clericorum.

RESPONSVM I.

De delatione rocheti.

QVestitum est an Decanus Collegiatae Ecclesie L. possit gestare rochetum? interdixit Nuntius; permittit Ordinarius: rectius ille.

Est siquidem rochetum vestis Episcopalis, iam antiquitus in Ecclesia ab Episcopis deferri solita. *Gauantus ex Baronio & aliis in Comment. in Rub. Missal. de preparat. sacerdot. celebraturi in verb. rochetum. vnde c. clerici. 15. X. de vit. & honest. cler. postquam disposuerat de habitu aliorum clericorum; Pontifices, inquit, in publico & in Ecclesia superindumentis lineis omnes vtantur: nisi monachi fuerint: quos oportet ferre habitum monachalem. Ad illud cap. Panor. ultimo nota, inquit, quod religiosi, etiã Episcopi, non debent vti rochetis, sed Episcopi saculares debent portare in publico & in Ecclesia super alia vestimenta. quod autem Innoc. III. ind. c. 15.*

non vtatur verbo, *rocheti*, causa est; quod loco paraphrasís superindumentorum lineorum demum assumpta est vox *rocheti*, cum Sedes diu post Innocentium Auenionem est translata: idque ex gallico roquet: vt rectè Gauantus. *ubi sup.*

Igitur non aliis de clero competit vsus rocheti, quam Episcopis, qui dum illud ferre iubentur, cæteri censentur prohiberi. *l. cum prætor. D. de iud. l. ex eo. D. de testib. c. nonne. X. de præsumpt.*

Sed vt alia insignia Episcopalia, mitra, pedum, sandalia, annuli, aliãque Abbatibus; & quædam ex illis per priuilegium communicata sunt etiam aliis prælatis; ita & rochetum. & dum multa exempla alia prouocant; cepit illud insignem ita frequenter concedi petentibus prælatis, præsertim in Italia, vt ferè communiter censeretur concessum. vnde Rubrica *Missal. d. tit. induat se*, inquit, *si sit prælatus secularis supra rochetum, si sit prælatus regularis, vel alius sacerdos, supra superpelliciam, quasi præsupponedo, argumento communiter accidentium in Italia, illud competere.*

Sed decretum S. Congregationis Rituum, vt nuper ad Moretum

Et vestis Episcopalis.

id est p. p. m. m. m. m. m.

Aliis non permissa. Nisi ex priuilegio.

4. Ita solita prælatis concedi, vt communiter eis permissa reputetur in Rubr. Miss.